

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.01.2009, sp. zn. 3 Tdo 1446/2008, ECLI:CZ:NS:2009:3.TDO.1446.2008.1

Číslo: 56/2009

Právní věta: Spáchání trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a tr. zák. je podmíněno tím, že týraná osoba žije v tomto obydlí společně s pachatelem. Jestliže týraná osoba ukončila společné soužití s pachatelem tak, že se odstěhovala ze společně obývaného bytu nebo domu, nemůže jít poté o trestný čin podle § 215a tr. zák., ani když je tato osoba nadále vystavena útokům pachatele, které lze považovat za týrání.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 14.01.2009

Spisová značka: 3 Tdo 1446/2008

Číslo rozhodnutí: 56

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Týrání osoby ve společném obydlí

Předpisy: § 215a tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného P. A. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně, sp. zn. 7 To 344/2007, ze dne 13. 9. 2007 a rozsudek Okresního soudu ve Vyškově, sp. zn. 1 T 211/2006, ze dne 2. 4. 2007 a Okresnímu soudu ve Vyškově přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu ve Vyškově ze dne 2. 4. 2007, sp. zn. 1 T 211/2006, byl obviněný P. A. uznán vinným trestným činem týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., který měl spáchat tím, že nejméně od prosince roku 2004 do 8. 2. 2006 ve V. a dále v P. v objektu obchodní společnosti D. T., s. r. o., úmyslně týral svoji manželku L. A., kterou opakovaně fyzicky napadal, přičemž v důsledku tohoto jednání jí byla také vystavena pracovní neschopnost v době od 16. 9. 2005 do 9. 10. 2005, neboť obviněný dne 14. 9. 2005 kolem 10.00 hodin před objektem obchodní společnosti D. T., s. r. o., v P. způsobil poškozené tržnou ránu pravého lalůčku; jinak vždy v případě, že s ním v něčem nesouhlasila, počal se obviněný chovat agresivně, házel po poškozené různé předměty, mobilním telefonem jí zasílal výhrůžné a vulgární krátké textové zprávy, dne 13. 10. 2005 ji donutil opustit dům a začít bydlet v jiném bydlšti, předtím

téhož dne v ranních hodinách kolem 03.50 hodin však obviněný vzbudil poškozenou, která byla ještě doma, začal jí vyhrožovat vulgárními výrazy, rozbíjel zařízení domu, následně chtěl poškozenou napadnout kuchyňským nožem a tomuto útoku zabránil bratr obviněného L. A., přičemž fyzické a psychické útoky obviněného vůči poškozené pokračovaly i v místě jejich společného podnikání v objektu obchodní společnosti D. T., s. r. o., v P.

Za uvedený trestný čin byl obviněnému P. A. uložen trest odnětí svobody v trvání 2 roků, jehož výkon mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu 3 a 1/2 roku. Dále bylo rozhodnuto o uplatnění nároku na náhradu škody.

Proti citovanému rozsudku podal obviněný P. A. odvolání, o kterém rozhodl Krajský soud v Brně usnesením ze dne 13. 9. 2007, sp. zn. 7 To 344/2007, tak, že je jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal obviněný P. A. prostřednictvím svého obhájce dovolání, v němž uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Podle názoru obviněného je popis posuzovaného skutku nesprávně vymezen co do jeho délky, po kterou měl být páčán, když jsou v něm vymezeny pouze dva útoky, které se odehrály krátce po sobě v měsících září a říjnu roku 2005. Co se týče doby, po kterou měl obviněný páchat trestný čin týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., v období od prosince 2004 do září 2005 není konkrétně popsáno žádné jednání, které by naplnilo skutkovou podstatu tohoto trestného činu. Pokud jde o dobu vymezenou měsíci říjnem roku 2005 a únorem roku 2006, podle obviněného poškozená L. A. (jeho manželka) prokazatelně opustila společnou domácnost i s dětmi dne 13. 10. 2005, a to s úmyslem učinit tak trvale, přičemž společná domácnost, a tedy soužití ve společně obývaném domě, již nebyly obnoveny a poškozená v té době také podala návrh na rozvod manželství s dovolatelem. Obviněný je tudíž přesvědčen, že v době od 14. 10. 2005 do 8. 2. 2006 se nemohl dopustit trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. právě pro uvedenou skutečnost, tj. pro neexistenci společného soužití s poškozenou. S poukazem na uvedené by pak jednání obviněného popsané ve skutkové větě ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně mohlo být právně kvalifikováno nanejvýš jako trestný čin týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1 tr. zák. Proto obviněný navrhl zrušit napadené usnesení odvolacího soudu a přikázat mu věc k novému projednání a rozhodnutí.

K dovolání obviněného P. A. se vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, která souhlasí s napadeným rozhodnutím odvolacího soudu, protože ten se velmi podrobně zabýval argumentací dovolatele uplatněnou již v rámci jím podaného odvolání, a to s poukazem na výpověď poškozené L. A., na podaný znalecký posudek stran její věrohodnosti i na výpovědi dalších označených svědků. Proto státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl podané dovolání jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání obviněného P. A. je důvodné.

Posuzovaný skutek v podobě, v jaké byl popsán ve skutkové větě ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, postrádá přesně stanovenou dobu, po kterou obviněný týral poškozenou L. A., a to právě v otázce, zda tak obviněný činil jen v době, kdy žil s poškozenou ve společně obývaném domě. Jak totiž prokazatelně vyplývá z učiněných skutkových zjištění, poškozená ukončila společné soužití s obviněným v domě svým odchodem z něj dne 13. 10. 2005, když ho opustila i s dětmi, a od této doby již společně nežila s obviněným. Uvedená skutečnost je navíc výslovně uvedena právě ve skutkové větě ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, přesto však v jednání obviněného soudu obou stupňů spatřovaly trestný čin týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. spáchaný v době nejméně od prosince 2004 až do dne 8. 2.

2006. Předmětem útoku tohoto trestného činu může být týraná osoba jen za splnění podmínky, že žije s pachatelem ve společně obývaném bytě nebo domě. Osoba, kterou pachatel týrá, tedy musí s ním sdílet takový byt nebo dům ve smyslu jejich spolužití, tj. společného využívání bytu nebo domu, byť alespoň v jeho části, a musí tak jít o reálné (prakticky každodenní) soužití. V posuzované věci tato podmínka zjevně nebyla splněna v období od 13. 10. 2005 do 8. 2. 2006, jak vyplývá ze shora uvedených a nepochybně učiněných skutkových zjištění, přičemž soudy nižších stupňů nereagovaly na námitky dovolatele uplatněné v tomto směru a ani případně nevysvětlily, proč neuvěřily jeho obhajobě a nepřihlédly k ní.

Přitom týráním ve smyslu § 215a odst. 1 tr. zák. je nutno rozumět zlé nakládání s osobou žijící s pachatelem ve společně obývaném bytě nebo domě, pokud se vyznačuje vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pocituje jako těžké příkoří. Trvalost pachatelova jednání je nutno posuzovat v závislosti na intenzitě onoho zlého nakládání a na dalších okolnostech (viz rozhodnutí pod č. 20/2006 Sb. rozh. tr.). Delší doba týrání pak může naplnit okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby podle § 215a odst. 2 písm. b) tr. zák. (viz rozhodnutí pod č. 58/2008 Sb. rozh. tr.).

Podle popisu skutku ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně obviněný P. A. týral poškozenou L. A. i v době, kdy s ní zjevně nežil ve společně obývaném domě, přičemž soudy nižších stupňů nevěnovaly této skutečnosti pozornost, a to ani v důvodech svých rozhodnutí. Soud prvního stupně měl totiž vyložit (i s ohledem na námitky obviněného uplatněné v rámci jeho obhajoby), na základě čeho dospěl k závěru, podle něhož obviněný páchal uvedený trestný čin i v době, kdy již nežil s poškozenou ve společně obývaném domě. Odvolací soud se následně v zásadě shodl s právními závěry soudu prvního stupně, v řízení o odvolání nezjistil shora uvedené vady a nemohl je tedy ani napravit, protože zamítl odvolání obviněného jako nedůvodné podle § 256 tr. ř.

Nejvyšší soud proto shledal podané dovolání obviněného P. A. důvodným, neboť napadené usnesení odvolacího soudu i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně trpí vadou předpokládanou ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nejvyšší soud tedy z podnětu dovolání zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu ve Vyškově a zrušil také další obsahově navazující rozhodnutí, která zrušením pozbyla podkladu. Nejvyšší soud pak Okresnímu soudu ve Vyškově přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Soud prvního stupně v novém řízení především co nejpřesněji zjistí a stanoví dobu, po kterou obviněný P. A. páchal posuzovaný trestný čin, a to právě s ohledem na určení časového úseku, v němž obviněný žil s poškozenou L. A. ve společně obývaném domě, dále se soud musí zabývat také intenzitou, rozsahem a mírou zlého nakládání s poškozenou. To je důležité i z hlediska, zda obviněný pokračoval v páchání trestného činu po delší dobu a zda tím naplnil kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák.